

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 21 Mayıs 2012
Nr.ref: RK 241/12

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Dava no: KI 114/11

Başvurucu

Veli Kryeziu

**Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Mlc. nr. 2/2009 sayı ve 5 Nisan 2011 tarihli
kararının Anayasaya uygunluk denetimi**

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Aşağıdaki yapıdadır:

Enver Hasani, Başkan
Kadri Kryeziu, Başkanvekili
Robert Carolan, Yargıç
Altay Suroy, Yargıç
Almiro Rodrigues, Yargıç
Snezhana Botusharova, Yargıç
Ivan Čukalović, Yargıç
Gjyljeta Mushkolaj, Yargıç
Iliriana Islami, Yargıç

Başvurucu

1. Başvurucu, Rahofça Belediyesine bağlı Zerze köyü mukimi Bay Veli Kryeziu'dur.

İtiraz Edilen Karar

2. Başvurucuya 17 Mayıs 2011 tarihinde teslim edilen Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Mlc. Nr. 2/2009 sayı ve 15 Nisan 2011 tarihli kararına itiraz edilmiştir. Bu kararla Kosova Kamu Savcılığının kanun yararına bozma talebi kabul edilmiş ve Prizren Bölge Mahkemesi'nin Ac. nr. 338/2008 sayı ve 16 Ekim 2008 tarihli kararı ile Rahofça Belediye Mahkemesi'nin C. nr. 45/2007 sayı ve 2 Haziran 2008 tarihli kararı değiştirilmiştir. Bu kararla başvurunun Zerze kadastro bölgesine ait 97. sayılı tapuya göre 853/3 numara ile kayıtlı olan ve Rakita mevkiinde bulunan 0,57.13 hektarlık arsanın mülkiyet hakkına ilişkin dava dilekçesi de reddedilmiştir.

Dava Konusu

3. Başvurucu, Yüksek Mahkeme'nin Mlc. Nr. 2/2009 sayı ve 5 Nisan 2011 tarihli kararıyla Anayasa'nın 46. madde 1. fıkrası ile güvence altına alınan mal güvenliği hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvurucu, ihlalin kendisi ile Rahovça Belediyesi arasında Rakita mevkiinde 853/3 sayılı arsanın mülkiyet hakkına ilişkin ihtilaftan kaynaklandığını belirtmiştir.

Yasal Dayanak

4. İstem Anayasa'nın 113.7 ve 21.4 maddelerine, 03/L-121 sayılı Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasanın 20, 22.7 ve 22.8 maddelerine ile Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 56.2 kuralına dayandırılmıştır.

Davanın Mahkeme'deki seyri

5. Başvurucu 11 Ağustos 2011 tarihinde Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi'ne (bundan sonra: "Mahkeme") başvurmuştur.
6. Mahkeme 21 Ekim 2011 tarihinde başvurucuya, Rahofça Belediye Mahkemesine ve Kosova Yüksek Mahkemesi'ne başvurunun KI 114/11 numara ile kaydedilip anayasal yargı sürecinin başlatıldığını bildirmiştir.
7. Üye Robert Carolan başkanlığında üyeler Ar ve Prof. Dr. Enver Hasani'den oluşan Ön İnceleme Heyeti 4 Mayıs 2012 tarihinde raportör yargıç olarak görevlendirilen Üye Snezhana Botusharova'nın raporunu görüştüktan sonra tam kadroda toplanan Mahkeme Heyeti'ne başvurunun kabul edilmezliğine ilişkin öneri sunmuştur.

Olguların Özeti

8. Başvurucunun babası Ali Kryeziu, Zerze kadastro bölgesine 835 numara ile kayıtlı Rakita mevkiinde 0,57.13 hektarlık mülkün sahibiydi. Söz konusu mülk Ali Kryeziu hayatta olduğu sürece onun mülküydü; onun vefatından sonra ise oğlu Veli Kryeziu'nun mülkü olmuştur.
9. 1952 yılına ait kadastro kaydına göre bu arazi 21 numaralı parsel olarak Ali Kryeziu'nun adına kayıtlıydı.
10. 1959 yılında yürürlüğe giren ve 1965 yılında kamuoyunun erişimine açılıp 1967 yılında eîşimi gerçekleşen havadan çekilmiş fotogrametri kayıtlarına göre ihtilaf konusu arsa 835/1 sayılı arsanın bir parçası olarak yeni bir kayıt numarasına sahipti. Verilerin 1965 yılında kamuoyunun değerlendirmesine sunulduğu süre içerisinde mal sahibinin kendi adına kaydetmediği her arsa kamusal arazi olarak kaydedilmiştir. 835 numaralı arsanın parçası olan 835/3 sayılı ihtilaf konusu parseli kendi adına

kaydettirmek üzere sahibini başvurmadiğı için kayıt komisyonu Rahofça Belediyesi Zerze kadastro bölgesine ait ABC 130 numaralı kütüğe kamusal arazi olarak kaydetmiştir.

11. Teknik kadastronun 01.01.1969 tarihinde yürürlüğe girmesinden sonra ihtilaf konusu arsa Rahofça Belediyesinin mülkü olarak kaydedilmiştir. 0,57.13 hektarlık 835/3 numaralı arsa Xerxe kadastro bölgesine ait 97 numaralı tapuda aynı bilgilerle kaydedilmiş, 1999 yılına ait Geçici Kosova Hükümetinin 1/1999 sayılı kararıyla 97 numaralı tapuya göre kamu mülkü olan arsa Rahofça Belediyesine ait devlet mülkü olarak değiştirilmiştir.
12. Söz konusu arsanın sahibi fotogrametrik kayıtların yapıldığı dönemlerde evde bulunmuyordu ve bu sebepten verilerin kamuya açık kaydı yapıldığı zaman ihtilaf konusu mülkü kaydetme imkanı bulamamıştır. Netice itibariyle mülk kamu mülkiyetine kaydedilmiştir. Aynı kadastro bölgesinde ve söz konusu arsanın bitişiğinde bulunan diğer arsa kadastro verilerine göre Ali Kryeziu adına kayıtlıydı. Ali Kryeziu ve daha sonraları Veli Kryeziu'nun, mülkiyet hakkının belirlenmesine ilişkin yargı süreci başlattıkları ana kadar bu arsanın kamu mülkiyetinde olduğunu bilmeleri mümkün değildi.
13. 835/3 numaralı arsa (daha sonraki dönemlerde yapılan değişiklikler ışığında oluşturulan kayıt) mülkiyet hakkının zimmetine geçirilmesine ilişkin herhangi bir yasal dayanak bulunmayıp sadece 1965 yılında kamuoyuna açıklanan fotogrametri kayıtlarına dayanarak kamu mülkü olup bunun üzerindeki mülkiyet hakkı Ali Kryeziu'ya aittir. Onun vefatından sonra veraset esasına göre mülkiyet hakkı mülkiyet hakkının belirlenmesi için adli süreç başlatan başvuru Veli Kryeziu'ya aittir.
14. Yukarıda belirtildiği üzere başvuru ilk derece mahkemesi olan Rahofça Belediye Mahkemesi nezdinde adli süreç başlatmış, jeodezi uzmanı Miftar Krasniqi'nin raporu ve I.K. ile Sh. K. adli tanıkların beyanlarına göre yukarıdaki olguları tespit etmiştir. İdari delile ve tespit edilen olgulara göre Zereze kadastro bölgesinde 835/3 numara ile kayıtlı arsanın üzerindeki mülkiyet hakkı Rahofça Belediye Mahkemesi'nin C. nr. 45/2007 sayı ve 2 Haziran 2008 tarihli kararına göre Veli Kryeziu'nun üstüne geçirilmiştir.
15. Rahofça Belediye Mahkemesi'nin C. nr. 45/2007 sayı ve 2 Haziran 2008 tarihli kararına karşı Rahofça Belediyesi Kamu Avukatı itiraz başvurusunda bulunmuştur. Prizren Bölge Mahkemesi Kamu Avukatı'nın itirazı hakkında aldığı Ac. nr. 338/2008 sayı ve 6 Ekim 2008 tarihli kararıyla itirazı temelden yoksun bularak Rahofça Belediye Mahkemesi'nin C. nr. 45/2007 sayı ve 2 Haziran 2008 tarihli kararını onamıştır.
16. Prizren bölge Mahkemesi'nin Ac. nr. 338/2008 sayı ve 6 Ekim 2008 tarihli kararına karşı Kosova Kamu Savcılığı kanun yararına bozma başvurusunda bulunmuştur. Kosova Yüksek Mahkemesi kanun yararına bozma başvurusu hakkında aldığı Mlc. nr. 2/2009 sayı ve 5 Nisan 2011 tarihli kararda başvuruyu onayıp olgulara dayanarak Rahofça Belediye Mahkemesi'nin C. nr. 338/2008 sayı ve 6 Ekim 2008 tarihli kararını değiştirerek Zerze kadastro bölgesinde 835/3 numara ile kayıtlı arsa üzerindeki mülkiyet hakkını belirlenmesini talep eden Veli Kryeziu'nun dava dilekçesini reddetmiştir. Mlc. Nr. 2/2009 sayı ve 5 Nisan 2011 tarihli kararın gerekçesinde Yüksek Mahkeme aşağıdaki açıklamaya yer vermiştir:

“Davacı (başvuru) talep edilen mülkiyet hakkının kazanılabilmesi için hukuki delillerin bulunduğunu kanıtlamak durumundadır. Davacı dava dilekçesinde ve

ilk derece mahkeme duruşmalarında veraset esasına göre mülkün sahibi olduğunu beyan etmiş, ancak ihtilaf konusu mülk üzerindeki mülkiyet hakkının kazanıldığını kanıtlamamıştır. Tanıkların ihtilaf konusu mülkün davacının murisleri tarafından miras kaldığına ilişkin beyanları, davacının mülkiyet hakkının belirlenmesi için yeterli dayanak teşkil etmez. İhtilaf konusu arsa 1965 yılından bu yana kadastro kayıtlarında davalının (Rahofça Belediyesi) adına kayıtlıdır. Davalının revizyonunun kabul edilmesini, ilk derece mahkemelerinin kararlarının değiştirilmesini ve başvurucunun dava dilekçesinin reddini gerektirecek şekilde, başvuru, davalı ile murisi arasında ihtilaf konusu mülkün mülkiyet hakkının devrine ilişkin hukuki bir girişimde bulunduklarını kanıtlamamıştır.

17. Bölge Mahkemesi'nin Ac. nr. 338/2008 sayı ve 6 Ekim 2008 tarihli kararıyla dava sonuçlandıktan sonra ve Kosova Yüksek Mahkemesi'nden olağanüstü kanun yoluyla ilgili kararı almadan önce başvuru söz konusu mülkü satmış, mülk şu anda alıcı Agron Rexhep Morina adına gayrimenkul kütüğüne kaydedilmiştir.

Başvurucunun iddiaları

18. Başvurucu Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Mlc. Nr. 2/2009 sayı ve 5 Nisan 2011 tarihli kararına itiraz ederek Anayasa Mahkemesi'nden aşağıdaki talepte bulunmuştur:

Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Mlc. Nr. 2/2009 sayı ve 05.04.2011 tarihli kararı gayrimeşru ilan edilip Kosova Cumhuriyeti Anayasası'nın 46. maddesi 1. fıkrası ile güvence altına alınan mal güvenliği hakkının korunmasına imkan verilsin".

Başvurunun kabul edilebilirliğinin değerlendirilmesi

19. Mahkemenin, başvurunun istemi hakkında karar verebilmek amacıyla, öncelikle Anayasada belirtilip, Yasa ve İçtüzükle vurgulanan kabul edilebilirlik koşullarının yerine getirilip getirilmediğini değerlendirmesi gerekmektedir.

20. Mahkeme bu doğrultuda Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın 48. maddesine atıfta bulunmak ister. Söz konusu madde şunu belirlemiştir:

"Başvurucunun iddia ettiği hangi hak ve özgürlüğünün ihlal edildiğini açıkça belirterek kamu otoritesinin hangi kararına itiraz etmek istediğini bildirme yükümlülüğü vardır.

21. Anayasa'ya göre Anayasa Mahkemesi, hukuk mahkemelerince alınan kararların ele alındığı temyiz mahkemesi olmadığını hatırlatır. Usul ve maddi hukukun ilgili kurallarını yorumlayıp uygulamak ilk derece mahkemelerin görevidir. (bkz. *mutatis mutandis* Garcia Ruiz – İspanya [GC] 30544/96 davası AİHM 1999-I tarihli kararı 28. Maddesi).

22. Mahkeme, başvuru sahiplerinin iddialarını desteklemek için ilk görünüş ispatı türünden bir delil sunmadıklarını tespit etmiştir (bkz. *mutatis mutandis*, 30 Haziran 2009 tarihli kabul edilmezlik kararı ve Vanek – Slovakya Cumhuriyeti 53363/99 başvurusuna ilişkin 31 Mayıs 2005 tarihli AİHM kararı). Başvurucular, Anayasa'nın 31, 46 ve 54. maddeleri ile AİHS'nin 6 ve 13. maddelerinin, Anayasa'nın 113.7

maddesi ile Yasa'nın 48. maddesinde belirtildiği şekilde, onların iddialarını hangi şekilde desteklediğini açıklamamışlardır.

23. Bu başvuruda başvuruçular, kararlara itiraz etme ve yanlış yapıldığını düşündükleri yasa yorumuna karşı Rahofça Belediye Mahkemesi, Prizren Bölge Mahkemesi ve Kosova Yüksek Mahkemesi nezdinde dava açma imkânları sunulmuştur. Usulün bir bütün olarak ele alınmasından sonra Mahkeme, yargılama süresince herhangi bir haksızlık veya keyfiliğin olduğunu gözlemlememiştir ((bkz. mutatis mutandis, Shub – Litvanya davası ile ilgili AİHM'nin 17064/06 sayı ve 30 Haziran 2009 tarihli kabul edilmezlik kararı).
24. Başvurucunun Anayasa'nın 46. maddesiyle güvence altına alınan mal güvenliği hakkıyla ilgili olarak Mahkeme, söz konusu hakkın sadece kişilerin var olan mülkleriyle ilgili olduğunu tespit etmiştir.
25. Öyle ki uzun zamandır yok olmuş mülkiyet hakkının iadesine ilişkin ümit ve de koşulların yerine getirilmemesi sonucunda zamanaşımı koşulu ile yapılan talep “malikiyet” sayılamaz (bkz. *Gratzinger ve Gratzingerova v. Çek Cumhuriyeti davası kararı* [DHM] nr. 39794/98, § 69, AİHS 2002-VII).
26. Ancak belli koşullarda bir “varlık” kazanmaya ilişkin “meşru beklenti” 1. Protokol 11. maddesi korumasına sahip olabilir. Öyle ki mülkiyet çıkarı talep şeklinde olduğu durumlarda söz konusu kişinin meşru beklentilerinin olduğu ve örneğin, varlığının teyit edildiği yerli içtihat bulunduğu zaman yerli mevzuatta ilgili çıkar hakkında yeterli temel bulunduğu varsayılır (bkz. *Kopecky v. Slovakya* [DHM] nr. 44912/98, § 52, AİHS 2004-IX). Ancak, yerli mevzuatın yorumlanması veya uygulanmasıyla ilgili ihtilaf bulunduğu ve başvuruçunun başvuruları yerli mahkemelerce reddedildiği zaman meşru beklentinin olacağı söylenemez (bkz. *Kopecky*, § 50).
27. Mahkeme, mevcut davada yürürlükteki mevzuatın yorumlanması ve uygulanmasına ilişkin ihtilafın bulunduğu ve başvuruçunun Yüksek Mahkeme tarafından başvurularının reddedildiğini hatırlatır.
28. Netice itibarıyla bu başvuruda kabul edilirlilik koşulları yerine getirilmemiştir. Başvurucu, ihlal edildiğini ileri sürdüğü hak ve özgürlüklerine ilişkin iddiasını delillerle destekleme konusunda yetersiz kalmıştır.
29. Öyle ki İçtüzüğü'nün 36 (2b) kuralına göre başvurunun açıkça temelden yoksun olduğu ortaya çıkmaktadır. Söz konusu kural şunu belirlemiştir: *Mahkeme, açıkça isnat edilmeyip aşağıdaki kanaatlere varması durumunda istemleri reddedecektir: Sunulan olguların herhangi bir şekilde Anayasa ihlali iddialarını gerektirmediği zaman*.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasanın 113(7) ve Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasanın 20. maddesine ve İ t z    n 36. (2b) kuralına dayanarak Anayasa Mahkemesi'nin 4 Mayıs 2011 tarihli duruşmasında oybirliğiyle:

- I. İstemnin kabul edilmez olarak REDDİNE karar verilmiştir.
- II. İşbu karar Yasanın 20.4 maddesine uygun şekilde taraflara bildirilip Resmi Gazetede yayımlanır.
- III. Karar derhal yür rl   e girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Snezhana Botusharova, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza